

Ambassadörer för Lättläst

Text Ingrid Sundlöf Eriksson Foto Christer Wallentin

Morgonpigga Möllebor kan då och då möta en äldre man längs cykelvägen. Det är Hans Peterson på sin dagliga promenad mot Vattenmöllan, förbi Palms och tillbaka till Mölle. Hans är inte de stora åthävnoras man, det behöver en mycket uppskattad och produktiv författare inte vara. Han debuterade 1945 och är fortfarande verksam. I dag

arbetar 91-åringen tillsammans med sin dotter Lena-Maria Nordstrand och dotterdotter Lina Nordstrand. Båda verkar inom förlagsbranschen. De har gått sina egna vägar, men i hög grad i Hans anda.

Alla tre är engagerade i att göra litteratur tillgänglig, även för den som av ett eller annat skäl har en tröskel att ta sig över. *Lättläst* är nyckelordet.

Hans och hustru Anne-Marie blev

Möllebor av en lycklig slump. Året var 1958. I hemstaden Göteborg var det näst intill omöjligt att komma över en bostad, det vill säga om man inte var beredd att betala under bordet. Paret Peterson var öppna för att flytta till antingen Köpenhamn eller Oslo.

Hans hade vistats i USA och reste hem med båt. Han kom i samspråk med en passagerare från Landskrona, och frågade om hon kände till någon

som hade en lägenhet att hyra ut. Efter någon tid kom ett telefonsamtal. Medpassagerarens syster satt i styrelsen för municipalsamhället Mölle. Där fanns en lägenhet att hyra. Och så blev det.

Litteraturpris blev dörröppnare

Vid flytten till Mölle var Hans en etablerad författare. Skrivandet hade dock börjat långt tidigare. Redan 1945 placerade han sig på andraplats i Rabén & Sjögrens årliga romantävling. Boken hette *Stina och Lars på vandring*. I samma tävling erövrade Astrid Lindgren första pris med sin bok om Pippi Långstrump.

Då bodde han ännu hemma hos föräldrarna ett stycke från Göteborg, men så småningom flyttade han in till Göteborg. Där försörjde han sig, bland mycket annat, som modell på Valands målarskola.

– Man frös mycket, men det var bra betalt, skrattar Hans.

Det dröjde innan Hans kunde livnära sig på att skriva böcker. Men 1955 vände det. Då tilldelades han Svenska Dagbladets litteraturpris och författandet tog fart. Han fann sin publik i olika sammanhang.

Hela jaget inriktat på texten

Hans skrev skönlitteratur för barn, ungdomar och vuxna, barnoperor, pjäser, faktaböcker, radioserier och artiklar, essäer i pressen och mycket annat.

– Om man är flitig, blir mycket gjort. Jag jobbade för två, tre olika läromedelsförlag. Mitt språk var, och är, enkelt. Det hade jag till skänks sedan barndomen.

Hans framhåller sin hustrus insats som en viktig förutsättning för sitt arbete. Som författare måste man vara disciplinerad, hela jaget ska vara inriktat på arbetet med texten, man måste arbeta hela tiden.

– Anne-Marie skötte allt annat, det enda jag behövde göra var att jobba.

Familjen utökades med barnen Jan och Lena-Maria. Både Anne-Marie och Jan begränsades av en lätt dyslexi. Hans fallenhet för att skriva enkelt och lättläst kom väl till pass. När det var dags för barnen att börja skolan önskade båda föräldrarna att de skulle gå i Montessoriskola och familjen återvände till Göteborg. Men loven tillbringades i Mölle.

Hans har skrivit flera böcker som utspelar sig i Mölle, böcker både för vuxna och barn. Lugnet och miljön här betyder väldigt mycket. Mölle är en suverän arbetsplats.

Alla måste kunna läsa

Lena-Maria utbildade sig till journalist på journalisthögskolan i Göteborg. Hur påverkades hon av sin pappa i valet av yrke?

– Det är ju självklart att ett jobb som en förälder utövar hemma blir en integrerad del av livet. Kanske i högre utsträckning med föräldrar som har ett fritt, konstnärligt yrke. Det finns en tolerans, det går i arv att det är tillåtet att välja ett fritt yrke.

Lena-Maria jobbade en hel del som frilans, med kontoret hemma vid skrivbordet. År 2002 flyttade familjen Nordstrand till Mölle, och Lena-Maria arbetade en tid på förlaget Hegas i Höganäs.

Engagemanget för att göra böcker och texter tillgängliga för läsovana barn och ungdomar fanns hela tiden och 2009 grundade hon Nypon förlag. Det är Sveriges största förlag för lättläst litteratur för barn och ungdom. Skolor, lärare, bibliotek, men även privatpersoner, är förlagets kunder.

Lena-Maria brinner för att alla människor måste lära sig läsa. Hon understryker att man måste kunna läsa och förstå innebörden av vad man läser. Det är ett nödvändigt redskap för att kunna fungera som medborgare

Ni har hela tiden förmedlat att det är roligt. Jag har vågat utbilda mig till journalist tack vare stödet i ryggen hemifrån.

Lina Nordstrand

i ett land. Utan ett språk är det svårt att vara en aktiv del av samhället.

– Dessutom förlorar man som individ på att inte kunna läsa. Läsning ger dig ny näring till dina tankar. Du får tolerans och förståelse för andras behov. Den som inte kan läsa halkar utanför. Därför måste vi som har fattat göra vad vi kan för att ändra på detta, säger Lena-Maria med eftertryck.

Vilja förlag – för läsovana vuxna

Linus väg in i ordens och de lättlästa texternas värld har varit både självklar och självvald. Som hon själv säger:

– Det är svårt att inte insupa orden då man växer upp med en sådan mamma och morfar.

Lina har sett sin morfar i rollen som författare, hur han suttit och skrivit. Hennes mamma har alltid haft kontor hemma. Det vore kanske lätt att bli avskräckt, men Lina tycker inte det.

– Ni har hela tiden förmedlat att det är roligt. Jag har vågat utbilda mig till journalist tack vare stödet i ryggen hemifrån.

Hans säger med eftertryck och värme:

– Du har sådant allvar i ditt jobb, tränger in, dyker ned.

Lina menar att det har hon säkert lärt av morfar, att det är värt att jobba mycket för det är så kul. Förlaget Vilja, som publicerar lättlästa böcker för läsovana vuxna, startade Lina 2012.

Vi jobbar inom samma företag, åldersgränsen suddas ut. Vi blir mera som ett arbetslag än morfar, dotter, barnbarn.

Hans Peterson

– Idén till Vilja fick jag då jag jobbade för Nypon på en läromedelsmäs-sa. Jag träffade en kvinna som arbetar med svenska för invandrare, SFI.

Hon berättade att det är mycket ont om lättläst litteratur för vuxna. Den enda litteratur som finns är barnböcker. Lina insåg hur viktigt det var att det finns välskrivna, lättlästa böcker som vänder sig till vuxna.

Det kan finnas flera skäl till att någon inte kan läsa tjocka böcker med

många karaktärer. Man är kanske dyslektiker, eller ny i Sverige, eller bara en läsovan pensionär som tidigare inte har haft tid att läsa.

Vilja är ett dotterförlag till Nypon. Hösten 2012 publicerades de första tio titlarna. I augusti i år kommer en tredje utgivning. Hela Vilja förlag har utvecklats på Norra Brunnsvägen i Mölle, där Linas pappa Carl-Erik bor, och längs cykelvägen. Den har visat sig vara väldigt lämplig för förlagssamtal. Men det är förstås i Stockholm hon sköter förlagsverksamheten. Från kontoret – läs skrivbordet i lägenheten. Tidiga morgnar innan hon sticker till skolan, och sena kvällar.

– Det kommer ett mejl redan vid sex-tiden på morgonen och några till sent på kvällen, säger Lena-Maria.

Pappa är bäst på lättläst

Både Nypon och Vilja har en stor grupp specialister till sitt förfogande.

Det är till exempel specialpedagoger, logoped och lättläst-redaktörer, för att nämna några. Lena-Maria poängterar att det är nödvändigt att sovra, att välja bort. Ändå ska böckerna ha en litterär höjd,

ett litterärt värde inom ett begränsat utrymme. Hon tillägger att det inte finns någon så bra som pappa på att skriva lättläst.

Hans Peterson är en självklar resurs i båda förlagen. Det är morfar Hans som läser alla manus som kommer in till Vilja. Han läser igenom allt och gör en grovsortering. Därefter ser han till att brevet med besked om avslag är elegant formulerat. Det är även han som översätter böcker från någon av de danska, engelska, norska författare som publiceras hos Vilja.

– Jag är längst ned i näringskedjan, skämtar Hans.

– Eller högst upp, invänder dotter och dotterdotter unisont.

I sommar avslutar Lina den teoretiska delen av studierna på journalistlinjen vid Stockholms universitet. Därefter väntar ett halvårs praktik »för att komma in i yrkeslivet«. Men där finns Lina redan.

– Efter praktiken kommer jag förmodligen att ägna mig helt och hållet åt Vilja förlag.

Lena-Marias vision är att Nypon förlag om fem år är ett nordiskt specialförlag för lättläst litteratur. Parallellt med utgivning har förlaget då startat en rörelse som verkar för att inga barn lämnar skolan utan att kunna läsa.

Lena-Maria förkroppsligar redan den rörelsen, bland annat genom att →

Specialister
på växtval för
gamla trädgårdar

Kullabygdens
Byggnadsvård

Byggnads • Design • Trädvård

Handla online! www.kullabygdensbyggnadsvard.se

Jbr Auktoriserade
Jonstorps Redovisningsbyrå AB Redovisningskonomer

Pottenbergsvägen 4, Höganäs • Tel 042-33 36 60

Sportfiskebutiken Dan-Tackel

Vi finns i Höganäs Outletområde

Verkstadsgatan 11, Höganäs, 042-34 06 01

Öppet: Må-Fre 10-18 Lörd 10-16, Sönd 11-16 www.dan-tackel.com

Krogen på berget

telefon 042-34 74 20

hålla föredrag på olika håll i Sverige och i andra länder. Då passar hon också på att göra lite reklam för sin födelseort Mölle.

– I alla sammanhang där jag håller föredrag om Nypon ger jag tips och råd om vad man bör se om man besöker Skåne. Vi delar ut en lista över sevärdheter, caféer, restauranger i bygden och en karta med vandringvägar på Kullaberg.

Hans fortsätter med sina många uppgifter i läsandets tjänst. Om samarbetet med Lena-Maria och Lina säger han:

- Vi jobbar inom samma företag, åldersgränsen suddas ut. Vi blir mera som ett arbetslag än morfar, dotter, barnbarn.
- Jag är jättelycklig över att arbeta tillsammans med Lena-Maria och Lina! Det håller min hjärna igång. ■

Höganäs
Specialsnickeri
Norr 201, 267 01 Höganäs
Tel/Fax 0432-68189

Över 11.000 nöjda kunder!
Eriks fönsterputs
0771-42 42 42
www.eriksfonsterputs.se

Jotun Tröolja V
3 liter, **219 kr**

Golverbjudande
Ekparkett
Arena Classic
3-stav, 14 mm
219 kr/m²

Ekplank
Arena Classic
Country XL Tilja
419 kr/m²

Demidekk
Ultimate, 10 liter
Vit **1749 kr**
Bruten **1890 kr**

colorama
STÖRST PÅ FÄRG, TAPET, GOLV OCH KÄKFI

HÖGANÄS
BRÄNNERIGATAN 19
TEL: 042-34 10 20
WWW.COLORAMA.SE